

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Előadás a fővárosi üzemekről*

Forrás:

Magyarország

Bp
(Hely)

1926. 3. 4.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(O)

Osztályozás

Tárgy

389.65

Hely

Idő

"1926"

Személy

Kö

Előadás a fővárosi üzemekről

— A Magyarország tudósítójától —

Az Országos Nemzeti Klub előadásorozatában ma este Kelemen Móric mérnök tartott alapos készületségre valló előadást a fővárosi üzemek gazdálkodásáról. Az előadást nagy érdeklődéssel hallgatták, igen sokan gyűltek egybe az Országos Kaszinóban, többek közt ott láttuk Bernáth Istvánt, Plathly György dr.-t, Förster Aurélt, Ajtay József dr.-t, Lázár Ferenc dr.-t, Karafiáth Jenőt, Bárczy Dezsőt, Czobor Lászlót, Czabaly Kálmánt, Staub Elemért, Gömörý Laiml Lászlót, Kelemen Kornélt, Kaán Kálmánt, Tóth Ferencet, Róbert Emilt, Terstyánszky Kálmánt, Sztróhay Kálmánt, Tasnády Nagy Andrást, Tauffer Gábort, Chachtel Vilmost.

Kelemen Móric előadásában rámutatott arra, hogy a fővárosi gazdálkodása országos jelentőségű gazdasági momentum. Az üzemek azért keletkeztek, mert a kiadásokat a fejlődés folyamán nem fedezték az adóbevételek. Az üzemeket valóban vizsgálni kell, de senki sem vár a vizsgálatról szenzációkat, visszaélések leleplezését, mert ilyenek nincsenek, hanem helyes üzempolitikát kell a vizsgálatoknak megállapítaniok. Abból nem lehet vádat kovácsolni, ha az üzemek rosszul mennek. A keletkezés idejében az üzemek nem is álltak üzleti alapokon.

— Az idegenek bevonásával — mondotta az előadó — kezdődött az üzemek üzleti alapra való helyezkedése. A fővárosi bevételének legfontosabb forrása az üzemek jövedelme lett. Például 1912-ben a főváros 72 millió aranykoronát vett be és ennek harminc-

kilenc százaléka az üzemekből folyt be. Ma az üzemekből is kevesebb jövedelme van a fővárosnak, de el kell ismernünk, hogy igen sok beruházást végeztek, a villamosvasutak jókarba helyezése, pályajavítása, kocsipark kicserélése: óriási nyereség. A gázművek 1912-ben 870.000 aranykoronát fizettek be a fővárosnak, ma már veszteséggel dolgoznak. Szerintem az üzemeket racionálni kell, modern kereskedelmi elvek szerint kell vezetni, alkalmazni kell a technika modern eszközeit. Sokkal olcsóbban termelhetné a főváros az elektromos áramot, ha modern elektromos centrálét építené.

Fölsorolta ezután a közlekedés hibáit, modern autóbussz közlekedést kell teremteni, teljesen elmaradott a közlemezés ellátása, rosszak a vásáresarnokok, javításra szorul a szociális berendezkedés és igen nagy bajok vannak a esatornázással. A szervezés terén jó munkatársakat kell választani az üzemekhez és az önköltséget mindig ki kell, hogy mutassák. A pénzkezelés és az anyagbeszerzés központosítása kívánatos. El kell dönteni azt is, hogy házi kezelésben, részvénytársasági alapon, vagy pedig bérleti formában működjenek az üzemek. Az üzemvezetésben szívesen látnák a gazdasági szakférfiak többségét, szemben a mai állapottal, amikor a közigazgatási irányítás dominál. A fővárosi autonómiáját épségben kell tartani és a központi ellenőrzéstől nem kell félni, azt megcsinálta már Bécs is Kontrollamt címen, Londonban az ilyen bizottságnak Royal Commission a neve, az amerikai városokban pedig Public Service Commission formájában működnek.

A tartalmas előadást vita követte, amely-

Székesfővárosi hazinyomda 1922

nek során többen felszóltak. Érdekes volt Plathly György dr. hozzászólása, aki elmondta, hogy a mai túlfutott politikai állapotok mellett a kivágások egyenesen veszélyeztetik a fővárosi üzemek jövedelmezőségét.

— A gázgyár például már elvesztette a esatát, lassankint szén- és kox-nagykereskedélesz. A vizsgálatokat nem az üzemeknél lévő rendtelenség szülte, hanem a nagytőke kívánta meg az üzemekben rejlő hatalmat. Ma mindennél rendes könyvvitel folyik és elismeri, hogy sokat kell még javítani. Nagyon sokat ruháztak be az üzemekbe. Szeretnék visszafejlesztani az üzemeket, de a demokratikus blokk valamennyit fent akarja tartani. Félek — mondotta Plathly — az üzemi tandóztól és csak az autonómia keretén belül tudom elképzelni.

— Ma olyan nagy a politikai pártok befurakodása az üzemekbe, hogy helyesebbnek tartom azt, ha bérletársaságoknak adjuk át.

Bárczy Dezső szerint erős revíziót kell az üzemeknél végrehajtani és okvetlenül forgótőkével kell őket ellátni, hogy ne a napi bevételből fedezzék össze kiadásait. Ezért legdrágább ma a világon például a magyar posta.

— Az is abszurdum, mondotta Bárczy Dezső, hogy például a villamosvasutakat tizenegyféle ellenőrzés nyomorgatja. Ez járték a részvénytársasági formával. Egyszerűen meghalunk a nagy ellenőrzés alatt. Elvész a felelősség ebben a nagy ellenőrzésben, mert amit tizenhárom fórum nem kifogásolt, azt nem kifogásolhatja a tizenegyedik sem.

Az előadónak Bernáth István köszönte meg az értékes előadást.